

שפתותיו של רבי משה שמואל שירה, הייתה עבודת הלב של אמן הרגש מוצאת ביטויים אחרים.

בשעת צהריים של אחד הימים, עמד לנקוש על דלת הבית אדם נכא לב שרבי משה שמואל קיבלו תמיד בסבלנות ובהבנה. רבי משה שמואל היה נוהג כך גם הפעם, אלא שבאותו

שמואל שב אל סלון הבית והתיישב עם אותו חזן חובב כשהוא מעניק לו עצות והמלצות כיצד לטפח את יכולת השירה שלו, מבלי לגרום להפרעה לשכניו. רק לאחר שנרגע האיש הוא יצא למסור את ה'שיעור כללי' שעליו עמל. השירה והזמרה היו רק חלק מעבודה שבלב של רבי משה שמואל. בשעות שבהן לא אמרו

לדעתו בלבד, בקול ערב לשומעיו. דא עקא, לשכניו הייתה דעה אחרת בנושא הקול, והשעות הרבות שאותן השקיע בזמרה מסתלסלת ובפיתוח הקול הטרידו אותם וגרמו להם להתלונן שוב ושוב על הפרעותיו. בדיוק את השעה הזו שטרם מסירת השיעור, בחר אותו 'חזן' להתייעצות בבעייתו. רבי משה

'גיוועלד, איך האב ליב תורה!'

שמחת תורה בהיכל הכיסופין לתורה של ראש ישיבת 'באר יעקב'

ישנה שמחה עם התורה, שמחה לפני ד', והשמחה הגדולה מכולן היא השמחה בד' ממש, והיא היא השמחה של יום שמחת תורה. כמובן, שלאור זאת השיר המתאים ביותר היה 'שמח ישראל בעושי'.

"ההיכל כולו היה גועש, וחשת כי האווירה מרוממת ונוסקת לגבהים. בתווך, היה ניצב ראש הישיבה, פניו להבים, שעון על הסטנדר, ומעודד את השירה בידיו. קודם לכן, היה ראש הישיבה מחלק כוסיות 'לחיים' לבחורים. זו היתה שמחת תורה אמיתית, שמחה עם התורה ונותן התורה. המילים 'שמח ישראל בעושי בני ציון יגילו במלכם' קיבלו משמעות מוחשית ואמיתית."

המעמד היווה למעשה העתק של מעמד נורא הוד שהתקיים בהיכלה של ישיבת מיר שבליטא, אשר עליו היה מנצח המשגיח הדגול, מרן רבי ירוחם זי"ע, רבו של ראש הישיבה הגרמ"ש זצ"ל, ורבו המובהק של משגיח הישיבה, רבי שלמה וולבה זללה"ה. (תיאור המעמד מופיע בספרו של הגר"ש וולבה על רבי ירוחם, "האדם ביקר", וביתר הרחבה בספר "הזריחה בפאתי קדם"). קודם עלותו ארצה, ואחר תקופת לימודיו בברנוביץ', למד הגרמ"ש זצ"ל תקופה בישיבת מיר, משם כנראה 'העתיק' את סדר יום שמחת תורה, ואת ניגון "אשריכם ישראל" שהושר במיר, ודור אחר כן בבאר יעקב.

שנה אחת נשאל רבי משה שמואל על מקור המנהג לקפוץ לגובה בשירת 'משה אמת'. נענה הגרמ"ש ואמר, "מה המקור אינני יודע. אחת אדע - במיר קפצו ב'משה אמת', ומשכך, גם אנו קופצים ב'משה אמת'."

ומבני המשפחה שמענו סיפור מרטיט: באחת השנים, תוך כדי מהלך הריקודים והשמחה, נראה ראש הישיבה רבי משה שמואל, כשהוא נמלט - ממש כך - מהיכל הישיבה הגועש בשמחת התורה. לרעייתו הרבנית ע"ה הסביר, כי לא מסוגל היה לעמוד במחיצת הקדושה הנוראה ששררה אז בבית המדרש. הוא הוסיף ופירט לה בדיוק כמה דברים אמורים, לא לפני שקיבל את הבטחתה כי הדברים לא יצאו מפיה לאיש.

עד היום, ממשיכה מורשתו ונוהגת בישיבות הנושאות את שמו ותורתו, הלא הן ישיבת 'באר יעקב' בראשות בנו הגאון רבי דוד יצחק שפירא שליט"א, וישיבת 'שערי שמועות' בבית חלקיה בראשות בנו הגאון רבי נפתלי צבי יהודה שפירא ונכדו הגאון רבי אריה שפירא שליט"א, כאשר אף שם נוהגת הנהגה זו בדיוק נמרץ: בשיא ההקפות שלאחר תפילת שחרית, פוסקים המעגלים, ובני הישיבה מתגודדים בשורות סביב ראש הישיבה, הנושא בפניהם דברים מענייניו של יום, או אז פורצת המנגינה מאליה - "אשריכם ישראל... ישמח ישראל בעושי בני ציון יגילו במלכם".

אדם שמח היה הגאון הגדול רבי משה שמואל זצוק"ל, כך מעידים כל רואי פניו. עובדה היא, כי גם בתמונות שנשתמרו ממנו, ברובן מונצח הוא כשחיוך תלוי בזוויות פיו. ואם ביום-יום היה הוא שמח, נקל לשער כמה רבה הייתה שמחתו ביום המיועד מטבעו לשמחה - שמחת תורה.

עבורו, איש התורה בכל מהותו, היה משמש יום זה כיום בו ניתנת הרשות לפריצת המחסומים היומיומיים, והבעת הרגש החזק והדומיננטי ביותר שפיעם אצלו יום-יום, שעה-שעה - אהבת התורה! והלא כאשר היו שרים בהיכלו את ניגונו המרטיט על המילים "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי", היה מתפרץ הוא בקריאת כיסופין נרגשת - "גיוועלד, איך האב ליב תורה!" (גיוועלד, כמה שאני אוהב את התורה!)

נקל אפוא להבין, כי ביום שמחת תורה היה שרוי הוא בתחושת רוממות ושמחה עצומה. אלא שכאיש תורה בכל מהותו, ביקש לנתב את השמחה לאפיקים של עוד הרבצת תורה והנחלתה לדור הבא. משכך, בעיצומן של ההקפות שלאחר תפילת שחרית בבוקר שמחת תורה, היה מסמן לפתע בידו על הפסקת הריקודים, מה שהיווה את האות לפתיחת המעמד החד-שנתי, שזכרו לא יסוף מבני הישיבה לעולמים, וכפי שמתאר אותו ר' אברהם, מבוגרי הישיבה:

"ראש הישיבה, עטוף בטלית, ניצב היה במרכז בית המדרש, לשם היה מובא הסטנדר שלו, ולצידו עומדים נושאי ספרי התורה. מולו, בשתי שורות מקבילות, ניצבו כל בני הישיבה שמחים וששים כדת היום, עושים את אוזנם כאפרכסת לשמוע את קולו חוצב להבות אש. "כפתיחה, היה מושמע הניגון 'עשה אונן כאפרכסת ושמע דברי חכמים' - אף הוא בלחנו של ראש הישיבה, ולאחריו הושלך הס בהיכל. ראש הישיבה היה פותח בהארה בענייניו של יום, מרחיב ומבאר, נושא ונותן, כאשר לרוב היה עוסק המאמר - שהיה קצר יחסית, בן דקות ספורות - בחידושי התורה וקדושתה, באהבת נותן התורה, ובשמחת התורה. לקראת סוף המאמר היה קולו עולה מעט, ואז היה מסיים את המאמר בקול עולץ, ומניף את ידו באושר, וקורא - שר בקול נעים: 'אשריכם ישראל, אשריכם ישראל' - בניגון אותו שרו בישיבת מיר (ראה להלן).

"הישיבה כולה גאתה אז בשמחה אמיתית, ותיכף לשירת 'אשריכם ישראל', הוחל בשירת הניגון 'שמח ישראל בעושי, בני ציון יגילו במלכם'. כך נמשך הסדר; מאמר קצר, 'אשריכם ישראל', 'שמח ישראל', ושוב מאמר קצר, וחוזר חלילה. הסיבה בשלה נבחר השיר 'שמח ישראל' דווקא, היא כנראה בשל הרעיון שהיה משמיע ראש הישיבה מדי שנה, לפיו כמה מעלות הן בשמחה, זו למעלה מזו.